

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „VAIKO UŽUOVĖJA“
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „VAIKO UŽUOVĖJA“ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ GAVĖJŲ
ĮGALINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2026 m. rugsėjo 17 d. Nr. V - 95
Biržai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Viešųjų įstaigų įstatymo 20 straipsnio 1 dalimi, viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“ įstatų, patvirtintų Biržų rajono savivaldybės mero 2025 m. kovo 3 d. potvarkiu Nr. M-102 „Dėl viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“ įstatų patvirtinimo“ IX skyriaus 38 punktu,

t v i r t i n u viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“ socialinių paslaugų gavėjų įgalinimo tvarkos aprašą (pridedama).

Direktorė

Monika Balnytė - Skaringienė

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“
direktoriaus 2026 m. rugsėjo 17 d.
įsakymu Nr. V - 95

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „VAIKO UŽUOVĖJA“ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“ socialinių paslaugų gavėjų įgalinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato socialinių paslaugų gavėjų įgalinimo tikslą, principus, įgalinimo organizavimą, darbuotojų atsakomybę, paslaugų gavėjų dalyvavimą priimant sprendimus bei įgalinimo rezultatų vertinimą.
2. Aprašas taikomas viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“ (toliau – Įstaiga) teikiamų socialinių paslaugų gavėjams, atsižvelgiant į jų amžių, individualius poreikius, gebėjimus, savarankiškumo lygį, brandą, sveikatos būklę ir teikiamos socialinės paslaugos pobūdį.
3. Aprašas parengtas vadovaujantis:
 - 3.1. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu;
 - 3.2. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu;
 - 3.3. Socialinių paslaugų katalogu;
 - 3.4. Socialinės globos normų aprašu, kai teikiama socialinė globa;
 - 3.5. kitais socialinių paslaugų teikimą, asmens teisių apsaugą ir paslaugų kokybę reglamentuojančiais teisės aktais bei Įstaigos vidaus dokumentais.
4. **Įgalinimas** – procesas, kuriuo socialinių paslaugų gavėjui sudaromos sąlygos pagal jo individualias galimybes aktyviai dalyvauti sprendžiant su juo ir jam teikiamomis paslaugomis susijusius klausimus, išsakyti savo nuomonę, rinktis, priimti sprendimus, prisiimti atsakomybę, ugdyti ir stiprinti savarankiškumą bei gebėjimą atstovauti savo interesams.
5. Įgalinimas yra neatsiejama socialinių paslaugų teikimo proceso dalis ir vykdomas kasdienėje darbuotojų veikloje, planuojant, teikiant, peržiūrint ir vertinant socialines paslaugas.
6. Įgalinimas vykdomas neperimant iš paslaugų gavėjo veiksmų ir sprendimų, kuriuos jis pagal savo amžių, gebėjimus ir individualias galimybes gali atlikti ar priimti pats.

II SKYRIUS ĮGALINIMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

7. Įgalinimo tikslas – sudaryti sąlygas paslaugų gavėjui kuo savarankiškiau gyventi, priimti su savo gyvenimu susijusius sprendimus, dalyvauti visuomeniniame gyvenime, naudotis savo teisėmis ir pagal individualias galimybes prisiimti atsakomybę už savo pasirinkimus.
8. Įgalinimo uždaviniai:
 - 8.1. skatinti paslaugų gavėjo savarankiškumą;

- 8.2. stiprinti gebėjimą išsakyti savo nuomonę, poreikius ir pageidavimus;
- 8.3. sudaryti galimybes rinktis ir priimti sprendimus;
- 8.4. skatinti aktyviai dalyvauti planuojant ir vertinant jam teikiamas paslaugas;
- 8.5. ugdyti kasdienio gyvenimo, socialinius, bendravimo, finansinius ir kitus savarankiškam gyvenimui reikalingus įgūdžius;
- 8.6. stiprinti pasitikėjimą savimi ir gebėjimą spręsti problemas;
- 8.7. skatinti paslaugų gavėją atstovauti savo interesams ir žinoti savo teises bei pareigas;
- 8.8. padėti paslaugų gavėjui išsikelti individualius tikslus ir siekti jų įgyvendinimo;
- 8.9. sudaryti galimybes dalyvauti įstaigos veiklos ir teikiamų paslaugų kokybės vertinime.

III SKYRIUS ĮGALINIMO PRINCIPAI

- 9. Įgalinimas grindžiamas šiais principais:
 - 9.1. **individualumo** – atsižvelgiama į konkretaus paslaugų gavėjo poreikius, gebėjimus, stiprybes, amžių, brandą ir savarankiškumo lygį;
 - 9.2. **dalyvavimo** – paslaugų gavėjas skatinamas aktyviai dalyvauti priimant su jo gyvenimu ir paslaugomis susijusius sprendimus;
 - 9.3. **pasirinkimo** – paslaugų gavėjui sudaromos realios galimybės rinktis iš jo situaciją ir galimybes atitinkančių alternatyvų;
 - 9.4. **savarankiškumo** – pagalba teikiama tiek, kiek jos reikia, neperimant veiksmų, kuriuos paslaugų gavėjas gali atlikti pats;
 - 9.5. **pagarbos ir orumo** – gerbiama paslaugų gavėjo nuomonė, privatumas, pasirinkimai, asmeninės ribos ir orumas;
 - 9.6. **atsakomybės** – paslaugų gavėjas pagal savo amžių ir galimybes skatinamas suprasti savo pasirinkimų ir veiksmų pasekmes bei prisiimti atsakomybę;
 - 9.7. **prieinamumo** – informacija paslaugų gavėjui pateikiama jam suprantamu būdu ir forma;
 - 9.8. **nediskriminavimo** – kiekvienam paslaugų gavėjui sudaromos vienodos galimybės dalyvauti ir būti išgirstam;
 - 9.9. **bendradarbiavimo** – paslaugų gavėjas, darbuotojai, o kai reikalinga – jo atstovai ir kiti specialistai bendradarbiauja siekdami sutartų tikslų;
 - 9.10. **saugumo** – paslaugų gavėjo pasirinkimo teisė derinama su jo ir kitų asmenų saugumo užtikrinimu bei teisės aktų reikalavimais.

IV SKYRIUS PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO BŪDAI

- 10. Paslaugų gavėjų įgalinimas įstaigoje vykdomas individualiu ir grupiniu lygmenimis.
- 11. **Individualus įgalinimas** vykdomas:
 - 11.1. įtraukiant paslaugų gavėją į individualių poreikių vertinimą;
 - 11.2. kartu su paslaugų gavėju nustatant individualius tikslus;
 - 11.3. įtraukiant jį į individualaus socialinės globos, pagalbos ar kito pagal teikiamą paslaugą sudaromo individualaus plano rengimą ir peržiūrą;
 - 11.4. suteikiant galimybę išsakyti nuomonę apie jam teikiamą pagalbą;
 - 11.5. suteikiant galimybę rinktis veiklas, užimtumą, laisvalaikį ir kitus kasdienio gyvenimo

aspektus, kai pasirinkimas neprieštaruja teisės aktams ir nekelia grėsmės asmens ar kitų asmenų saugumui;

11.6. ugdant gebėjimą planuoti laiką ir kasdienę veiklą;

11.7. ugdant socialinius ir bendravimo įgūdžius;

11.8. ugdant kasdienio gyvenimo ir savitvarkos įgūdžius;

11.9. pagal poreikį ugdant finansinį raštingumą ir atsakingą disponavimą piniginėmis lėšomis;

11.10. skatinant savarankiškai spręsti problemas ir kreiptis pagalbos, kai jos reikia;

11.11. suteikiant informaciją apie teises, pareigas ir galimybes;

11.12. skatinant pastebėti ir įvertinti savo pasiekimus bei pažangą.

12. **Grupinis įgalinimas** vykdomas:

12.1. organizuojant paslaugų gavėjų susirinkimus ir aptarimus;

12.2. sudarant galimybę teikti pasiūlymus dėl veiklų, renginių, užimtumo, laisvalaikio ir kitų su paslaugų teikimu susijusių klausimų;

12.3. įtraukiant paslaugų gavėjus į bendrų veiklų planavimą;

12.4. skatinant tarpusavio pagalbą, bendradarbiavimą ir atsakomybę;

12.5. sudarant galimybę dalyvauti paslaugų kokybės vertinime, apklausose ir teikti pasiūlymus dėl paslaugų gerinimo.

13. Vaikui ar kitam paslaugų gavėjui, kuriam dėl amžiaus, negalios, sveikatos būklės, komunikacijos sunkumų ar kitų aplinkybių sunku savarankiškai išreikšti savo nuomonę, darbuotojas padeda ją išreikšti paslaugų gavėjui suprantamu ir tinkamu būdu.

14. Paslaugų gavėjo nuomonė išklausoma ir į ją atsižvelgiama pagal jo amžių, brandą, gebėjimus, individualią situaciją ir teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

V SKYRIUS

ĮGALINIMAS PAGAL TEIKIAMAS PASLAUGAS

15. Teikiant **socialinę globą šeiminiuose namuose**, ypatingas dėmesys skiriamas vaiko dalyvavimui priimant su jo kasdieniu gyvenimu susijusius sprendimus, savitvarkos, maisto gaminimo, apsipirkimo, finansinio raštingumo, mokymosi, laisvalaikio, socialinių ryšių ir kitų savarankiškam gyvenimui reikalingų įgūdžių ugdymui.

16. Teikiant **vaikų dienos socialinę priežiūrą**, vaikai skatinami rinktis ir siūlyti veiklas, dalyvauti jas planuojant ir vertinant, ugdyti socialinius, bendravimo, kasdienio gyvenimo bei kitus jų savarankiškumą stiprinančius įgūdžius.

17. Teikiant **palydėjimo paslaugą jaunuoliams**, įgalinimas orientuojamas į pasirėngimą savarankiškam gyvenimui: būsto, mokymosi, darbo, finansų, sveikatos, dokumentų tvarkymo, socialinių ryšių, kasdienio gyvenimo ir kitų aktualių sričių savarankiškumo stiprinimą.

18. Teikiant **asmeninę pagalbą**, asmeniui sudaromos sąlygos kuo savarankiškiau priimti sprendimus ir dalyvauti visuomeniniame gyvenime, o pagalba organizuojama atsižvelgiant į individualius asmens poreikius ir jo pasirinkimą.

19. Teikiant kitas įstaigos socialines paslaugas, įgalinimo priemonės parenkamos pagal konkrečios paslaugos tikslą, paslaugų gavėjo poreikius, gebėjimus ir savarankiškumo lygį.

VI SKYRIUS

DARBUOTOJŲ VAIDMUO ĮGALINIMO PROCESSE

20. Įstaigos darbuotojai:
- 20.1. gerbia paslaugų gavėjo teisę išsakyti savo nuomonę ir būti išgirstam;
 - 20.2. sudaro galimybes paslaugų gavėjui rinktis ir priimti sprendimus;
 - 20.3. nepriima už paslaugų gavėją sprendimų, kuriuos jis gali priimti pats, išskyrus teisės aktuose nustatytus atvejus;
 - 20.4. skatina paslaugų gavėjo savarankiškumą ir iniciatyvumą;
 - 20.5. padeda nustatyti realius ir pasiekiamus individualius tikslus;
 - 20.6. suteikia reikalingą informaciją paslaugų gavėjui suprantama forma;
 - 20.7. pastebi ir stiprina paslaugų gavėjo gebėjimus bei stipriąsias puses;
 - 20.8. fiksuoja reikšmingus paslaugų gavėjo savarankiškumo ir įgalinimo pokyčius pagal Įstaigoje nustatytą dokumentavimo tvarką;
 - 20.9. periodiškai kartu su paslaugų gavėju aptaria jo pažangą, pasiektus tikslus ir tolesnius siekius.
21. Darbuotojas įgalinimo procese veikia kaip pagalbininkas ir partneris, padedantis paslaugų gavėjui kuo daugiau veiksmų atlikti savarankiškai.

VII SKYRIUS

ĮGALINIMO REZULTATŲ VERTINIMAS

22. Paslaugų gavėjo įgalinimo rezultatai vertinami individualiai, atsižvelgiant į paslaugos pobūdį, paslaugų gavėjo poreikius, gebėjimus ir jam nustatytus tikslus.
23. Vertinant įgalinimą gali būti vertinami pokyčiai šiose srityse:
- 23.1. gebėjimas išsakyti savo nuomonę ir poreikius;
 - 23.2. gebėjimas rinktis ir priimti sprendimus;
 - 23.3. dalyvavimas planuojant jam teikiamas paslaugas;
 - 23.4. kasdienio gyvenimo savarankiškumas;
 - 23.5. socialiniai ir bendravimo įgūdžiai;
 - 23.6. gebėjimas spręsti problemas ir kreiptis pagalbos;
 - 23.7. finansinis raštingumas, kai ši sritis paslaugų gavėjui aktuali;
 - 23.8. gebėjimas planuoti savo laiką ir veiklas;
 - 23.9. gebėjimas atstovauti savo interesams ir naudotis savo teisėmis;
 - 23.10. individualių tikslų pasiekimas.
24. Vertinant rezultatą svarbus ne tik galutinis pasiekimas, bet ir individualus paslaugų gavėjo pokytis, palyginti su ankstesniu jo savarankiškumo ir dalyvavimo lygiu.
25. Įgalinimo rezultatai aptariami su paslaugų gavėju jam suprantama forma. Kai būtina ir neprieštarauja paslaugų gavėjo interesams bei teisės aktams, į vertinimą įtraukiamas jo atstovas pagal įstatymą.
26. Įgalinimo rezultatų vertinimas gali būti atliekamas kartu su individualaus socialinės globos, pagalbos ar kito individualaus plano peržiūra, vengiant perteklinio informacijos ir dokumentų dubliavimo.
27. Įgalinimo rezultatų vertinimui gali būti naudojama šio Aprašo 1 priede nustatyta **Socialinių paslaugų gavėjo įgalinimo rezultatų vertinimo forma**.
28. Apibendrinti įgalinimo rezultatai gali būti naudojami Įstaigos teikiamų socialinių paslaugų kokybei vertinti ir gerinti.

VIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Už Aprašo įgyvendinimą pagal savo kompetenciją atsako Įstaigos socialines paslaugas teikiantys darbuotojai.
30. Aprašo įgyvendinimo priežiūrą vykdo Įstaigos direktorius ir (ar) jo įgaliotas darbuotojas.
31. Darbuotojai su šiuo Aprašu supažindinami Įstaigoje nustatyta tvarka.
32. Aprašas peržiūrimas pasikeitus socialinių paslaugų teikimą reglamentuojantiems teisės aktams, Įstaigos veiklos organizavimui ar nustačius poreikį tobulinti paslaugų gavėjų įgalinimo procesą.
33. Aprašas gali būti keičiamas, papildomas ar pripažįstamas netekusiu galios Įstaigos direktoriaus įsakymu.

SOCIALINIŲ PASLAUGŲ GAVĖJO ĮGALINIMO REZULTATŲ VERTINIMO FORMA

Paslaugų gavėjo vardas, pavardė: _____

Teikiama paslauga: _____

Vertinimo data: _____

Vertinimą atliko: _____

Įgalinimo sričių vertinimas

Vertinimo skalė:

- 0 – neatlieka / nedalyvauja;**
- 1 – atlieka tik su didele pagalba;**
- 2 – atlieka su daline pagalba;**
- 3 – atlieka savarankiškai.**

Įgalinimo sritis	Ankstesnis vertinimas	Dabartinis vertinimas	Pastabos / pokytis
Išsako savo nuomonę ir poreikius			
Renkasi iš siūlomų alternatyvų			
Dalyvauja priimant su juo susijusius sprendimus			
Dalyvauja planuojant jam teikiamą pagalbą			
Atlieka kasdienes veiklas pagal savo galimybes			
Planuoja savo laiką ir veiklas			
Sprendžia kasdienes problemas / žino, kur kreiptis pagalbos			
Tvarko pinigus pagal savo galimybes, jei aktualu			
Bendrauja ir palaiko socialinius ryšius			
Žino savo teises ir geba išsakyti savo interesus			

Paslaugų gavėjo stiprybės ir pasiekti rezultatai:

Sritys, kuriose reikalingas tolesnis įgalinimas / pagalba:

Kitas individualus įgalinimo tikslas:

Kokių veiksmų bus imamasi tikslui pasiekti:

Paslaugų gavėjo nuomonė:

Paslaugų gavėjo parašas (kai taikoma): _____

Vertinimą atlikusio darbuotojo vardas, pavardė,
parašas: _____